

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-09-92-T
Datum: 19. oktobar 2012.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I

U sastavu: sudija Alphons Orie, predsjedavajući
sudija Bakone Justice Moloto
sudija Christoph Flügge

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 19. oktobra 2012.

TUŽILAC

protiv

RATKA MLADIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO TEĆEM ZAHTJEVU TUŽILAŠTVA ZA PRIHVATANJE
DOKAZA NA OSNOVU PRAVILA 92bis: SVJEDOCI U VEZI SA SARAJEVOM**

Tužilaštvo

g. Dermot Groome
g. Peter McCloskey

Branioci Ratka Mladića

g. Branko Lukić
g. Miodrag Stojanović

I. ISTORIJAT POSTUPKA

1. Tužilaštvo je 24. jula 2012. podnijelo zahtjev na osnovu pravila 92bis Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), kojim traži da se uvrsti u spis materijal u vezi sa svjedocima RM-103, RM-104, RM-121, RM-144, RM-160 i RM-164 (dalje u tekstu: Zahtjev).¹ Odbrana je odgovorila 6. avgusta 2012. i zatražila odobrenje da prekorači dozvoljeni broj riječi (dalje u tekstu: Odgovor).² Tužilaštvo je 13. avgusta 2012. podnijelo zahtjev za odobrenje da podnese repliku (dalje u tekstu: Zahtjev), koji je Vijeće odobrilo 17. avgusta 2012. i strane u postupku su o tome obaviještene u neformalnoj komunikaciji.³ Vijeće smatra da je replika priložena Zahtjevu pravilno podnesena 13. avgusta 2012. (dalje u tekstu: Replika).

II. ARGUMENTI STRANA U POSTUPKU

2. U vezi sa svjedocima RM-103 i RM-121, tužilaštvo traži da se na osnovu pravila 92bis prihvate paketi dokumenata za oba svjedoka, koji se sastoje od izjava svjedoka i povezanih ovjera i deklaracija.⁴ Tužilaštvo napominje da u predmetu *Karadžić* za uvrštavanje u spis paketa tih svjedoka nije bilo potrebno unakrsno ispitivanje.⁵ Paketi na osnovu pravila 92bis svjedoka RM-104 i RM-164 su veći. Osim izjava oba svjedoka, ovjera i deklaracija, tužilaštvo traži da se za oba svjedoka prihvate sljedeći dokumenti: dijelovi iskaza u obliku tri strane transkripta iz predmeta *Dragomir Milošević* s povezanim dokaznim predmetima i poredbeni tabela iz koje se vidi odnos brojeva dokaznih predmeta u predmetu *Dragomir Milošević* i onih u ovom predmetu.⁶ Izjava

¹ Treći zahtjev tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92bis: svjedoci u vezi sa Sarajevom, 24. juli 2012. (povjerljivo).

² Odgovor odbrane na Treći zahtjev tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92bis: svjedoci u vezi sa Sarajevom, 6. avgust 2012. (povjerljivo). Taj odgovor je 7. avgusta 2012. tehničkom greškom ponovno distribuiran kao povjerljiv. Vijeće napominje da paragraf 28 Odgovora sadrži grešku jer je odbrana sporne dijelove svjedočenja pripisala drugim svjedocima. Sporni dijelovi svjedočenja koji su pripisani svjedoku RM-104 dio su svjedočenja svjedoka RM-121, oni pripisani svjedoku RM-121 pripadaju svjedoku RM-144, a oni pripisani svjedoku RM-144 pripadaju svjedoku RM-104.

³ Zahtjev tužilaštva za odobrenje da podnese repliku na Odgovor odbrane na Treći zahtjev tužilaštva na osnovu pravila 92bis, 13. avgust 2012. (povjerljivo).

⁴ Zahtjev, par. 2, 12, 14.

⁵ Zahtjev, par. 4, 13, 15; Replika, par. 11.

⁶ Zahtjev, par. 2, 21, 30.

svjedoka RM-104 je popraćena dodatkom koji sadrži jedan ispravak izjave svjedoka.⁷ Tužilaštvo za svjedoka RM-104 traži prihvatanje liste s pseudonimom zaštićenog svjedoka iz predmeta *Dragomir Milošević* bez dodjele broja na osnovu pravila 65ter.⁸ U predmetu *Karadžić* unakrsno ispitivanje nije bilo potrebno ni da bi se uvrstili u dokaze paketi na osnovu pravila 92bis za svjedoke RM-104 i RM-164.⁹ Tužilaštvo predlaže da se izjave svjedoka RM-144 i RM-160 privremeno uvrste u spis, dok se čeka postupak ovjere na osnovu pravila 92bis.¹⁰ U vezi sa svjedokom RM-144, tužilaštvo takođe želi predložiti da se u spis uvrste dijelovi iskaza u obliku četiri strane transkripta iz predmeta *Karadžić*.¹¹ Nadalje, tužilaštvo napominje da unakrsno ispitivanje svjedoka RM-144 u predmetu *Karadžić* nije urodilo nikakvim plodom u smislu iznošenja svjedočenja u vezi s vojnim pitanjima i da bi to, stoga, mogao biti faktor koji dovodi u pitanje potrebu za unakrsnim ispitivanjem.¹² U vezi sa svjedokom RM-160, tužilaštvo želi predložiti da se u spis uvrste dijelovi iskaza u obliku više od deset strana transkripta iz predmeta *Dragomir Milošević* i jedan dokazni predmet povezan s izjavom.¹³ Taj dokazni predmet je crtež svjedoka koji prikazuje lanser modifikovanih avio-bombi, za koji tužilaštvo traži da se doda na spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter.¹⁴ U predloženom svjedočenju svjedoka RM-160 redigovana su dva mjesta i zamijenjena brojem relevantne činjenice o kojoj je presuđeno.¹⁵ Tužilaštvo priznaje da postoji mogućnost da se činjenice o kojima je presuđeno i druga predložena svjedočenja donekle preklapaju, ali objašnjava da redigovanje nije izvršeno jer su te informacije potrebne Vijeću da razumije i ocijeni ta svjedočenja.¹⁶

⁷ Zahtjev, par. 21.

⁸ Zahtjev, par. 25.

⁹ Zahtjev, par. 4, 13, 15; Replika, par. 11.

¹⁰ Zahtjev, par. 2.

¹¹ Zahtjev, par. 2, 16.

¹² Zahtjev, par. 19-20; Replika, par. 11.

¹³ Zahtjev, par. 2, 26.

¹⁴ Zahtjev, par. 29.

¹⁵ Zahtjev, par. 28.

¹⁶ Zahtjev, par. 6.

3. Tužilaštvo smatra da su sva predložena svjedočenja relevantna i da imaju dokaznu vrijednost za pitanja u ovom predmetu.¹⁷ Nadalje, u njima se ne govori o djelima i ponašanju optuženog.¹⁸ Tužilaštvo tvrdi da bi se prihvatanjem na osnovu pravila 92bis Pravilnika bitno ubrzao postupak i izbjeglo nepotrebno ponovno stupanje žrtava i svjedoka pred Sud, kao i da se njime ne bi nanijela šteta optuženom.¹⁹

4. Odbrana se protivi Zahtjevu iz pet razloga. Prvo, iskaz svjedoka RM-160 nije prikladan za prihvatanje na osnovu pravila 92bis Pravilnika jer se odnosi na središnji dio Optužnice i pitanje koje je za strane u postupku "aktualno" pitanje, odnosno pitanje "izrade i posjedovanja modifikovanih avio-bombi od strane VRS-a i njihove pouzdanosti".²⁰ Shodno tome, svjedok RM-160 trebao bi svjedočiti *viva voce* ili bi ga, u najmanju ruku, trebalo podvrgnuti unakrsnom ispitivanju.²¹ Drugo, ostali svjedoci su navodni očevici incidenta navedenih u prilogu Optužnici, zbog čega bi trebalo razmotriti njihovo stupanje pred Sud radi unakrsnog ispitivanja.²² Treće, odbrana osporava dijelove tih svjedočenja kao nepouzdana tvrdnje ili nedopustiva ili neosnovana mišljenja/iskaze vještaka koje bi, u najmanju ruku, trebalo podvrgnuti unakrsnom ispitivanju.²³ Četvrto, odbrana se protivi zahtjevu tužilaštva za odobrenje da na spisak na osnovu pravila 65ter doda jedan dokument.²⁴ Peto, odbrana napominje da dio materijala koji tužilaštvo predlaže na osnovu pravila 92bis nije u skladu ni sa Pravilnikom ni sa Smjernicama Vijeća o predlaganju i izvođenju dokaza (dalje u tekstu: Smjernice) i upozorava, konkretno, na nastojanje da se prihvate neovjerene izjave svjedoka RM-144 i RM-160, propust da se odbrani dostave transkripti iskaza na b/h/s-u čije prihvaćanje traži ili, alternativno, odlomci audio-snimka navedenih iskaza, kao i propust da se opravda predlaganje transkripata iskaza na osnovu pravila 92bis.²⁵

¹⁷ Zahtjev, par. 3.

¹⁸ Zahtjev, par. 3, 8.

¹⁹ Zahtjev, par. 3.

²⁰ Odgovor, par. 2, 12-16.

²¹ Odgovor, par. 17.

²² Odgovor, par. 2, 18-19.

²³ Odgovor, par. 2, 26-28.

²⁴ Odgovor, par. 2, 38-41.

²⁵ Odgovor, par. 2, 8-11, 20-25.

III. MJERODAVNO PRAVO

(a) Pravilo 92bis

5. Prihvatanje pismenih izjava umjesto usmenog svjedočenja regulisano je pravilom 92bis Pravilnika. Međutim, pravilo 89(C) ostaje *lex generalis* za prihvatanje dokaza, zbog čega pismena izjava ili transkript moraju zadovoljiti opšte uslove relevantnosti i dokazne vrijednosti iz pravila 89(C).²⁶

6. Pravilom 92bis(B) Pravilnika predviđeni su formalni uslovi koje izjava mora zadovoljiti da bi mogla biti prihvaćena. Među tim uslovima je i taj da izjavi mora biti priložena deklaracija koju je ovjerila osoba ovlaštena da ovjeri takvu deklaraciju u skladu sa zakonima i propisanim postupkom države; ili predsjedavajući službenik koga je sekretar Međunarodnog suda imenovao u tu svrhu.

7. U pravilu 92bis(A) kaže se da pretresno vijeće može "prihvatiti, djelimično ili u cijelosti, svjedočenje u obliku pismene izjave ili transkripta svjedočenja tog svjedoka datog u postupku pred Međunarodnim sudom umjesto usmenog svjedočenja kad se njima dokazuje nešto drugo a ne djela i ponašanje optuženog za koje se on tereti u optužnici". To pravilo sadrži i neke, ali ne i sve, faktore koji idu u prilog prihvatanju ili neprihvatanju svjedočenja u obliku pismene izjave ili transkripta na osnovu pravila 92bis. Među faktorima koji idu u prilog prihvatanju takvih svjedočenja su okolnosti u kojima to svjedočenje (i) ima kumulativni karakter; (ii) govori o relevantnom istorijskom, političkom ili vojnom kontekstu; (iii) govori o uticaju zločina na žrtve; (iv) govori o karakteru optuženog; ili (v) govori o faktorima koje treba uzeti u obzir prilikom odmjeravanja kazne.²⁷ Nasuprot tome, među faktorima koji idu u prilog tome da se takva svjedočenja ne prihvate su pitanja da li: (i) opšti interes nalaže da se svjedočenje iznese usmeno; (ii) strana koja se protivi može pokazati da je to svjedočenje zbog svog karaktera i izvora nepouzđano ili da šteta koju ono može proizvesti preteže nad njegovom

²⁶ *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-AR73.2, Odluka po interlokutornoj žalbi u vezi s pravilom 92bis(C), 7. juni 2002., par. 31.

²⁷ Pravilo 92bis(A)(i).

dokaznom vrijednošću; ili (iii) postoje drugi faktori zbog kojih je primjereno da svjedok prisustvuje radi unakrsnog ispitivanja.²⁸ Još jedan faktor koji ide u prilog tome da se takva svjedočenja ne prihvate na osnovu pravila 92*bis* je pitanje da li se sadržaj dotičnog svjedočenja tiče "aktualnih" ili "ključnih" pitanja o kojima se spore strane u postupku.²⁹

8. Što se tiče mjerodavnog prava u vezi s prihvatanjem povezanih dokaznih predmeta, Vijeće podsjeća na svoje ranije odluke u vezi s tim pitanjem i upućuje na njih.³⁰

b) Zaštitne mjere

9. U relevantnom dijelu pravila 75(F) Pravilnika kaže se da zaštitne mjere određene u nekom postupku pred Međunarodnim sudom ostaju na snazi, *mutatis mutandis*, u svakom drugom postupku.

c) Dodavanje na spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65*ter*

10. Pretresno vijeće podsjeća i upućuje na mjerodavno pravo u vezi s dodavanjem dokaznih predmeta na spisak na osnovu pravila 65*ter*, izneseno u jednoj ranijoj odluci.³¹

IV. DISKUSIJA

(a) Preliminarna pitanja

11. Vijeće odobrava zahtjev odbrane da prekorači dozvoljeni broj riječi u Odgovoru s obzirom na broj svjedoka o kojima je u njemu trebala govoriti.

²⁸ Pravilo 92*bis*(A)(ii).

²⁹ *Tužilac protiv Fatmira Limaja, Haradina Bale i Isaka Musliua*, predmet br. IT-03-66-T, Odluka po zahtjevu tužilaštva za privremeno prihvatanje izjava svjedoka na osnovu pravila 92*bis*, 13. oktobar 2004., par. 7.

³⁰ Odluka po Zahtjevu tužilaštva da se uvrsti u spis svjedočenje svjedoka RM-266 na osnovu pravila 92*quater*, 22. juli 2012., par. 13.

³¹ Odluka o Drugom zahtjevu tužilaštva za izmjenu spiska dokaznih predmeta na osnovu pravila 65*ter*, 27. juni 2012., par. 5-6.

12. Vijeće primjećuje da su sve deklaracije uz izjave svjedoka koje je tužilaštvo dostavilo isključivo na b/h/s-u. Vijeće to u ovom slučaju izuzetno prihvaća, ali traži da se ubuduće u zahtjevima na osnovu pravila 92bis Vijeću i odbrani dostavi standardni tekst deklaracija na engleskom jeziku.

13. Što se tiče prigovora odbrane u vezi s propustom da se optuženom dostave verzije predloženih dijelova ranijih iskaza svjedoka RM-104, RM-144 i RM-164 na b/h/s-u, Vijeće se uvjerilo u tvrdnju tužilaštva da su audio-snimci svih pomenutih iskaza odbrani objelodanjeni 29. juna 2012.³² Nadalje, branioci optuženog mogu pronaći relevantne fragmente pomenutih audio-snimaka pomoću predložene engleske verzije transkripta. Stoga nije opravdan prigovor odbrane s tim u vezi.

14. Vijeće će sada redom ocijeniti prihvatljivost svjedočenja svjedoka na osnovu pravila 92bis.

(b) Svjedok RM-103

15. U izjavi svjedoka RM-103 opisuje se granatiranje jednog dijela Sarajeva 6. juna 1992. Vijeće smatra da je to svjedočenje relevantno za incident granatiranja koji je u Prilogu G Optužnici naveden pod brojem 2.³³ Što se tiče dokazne vrijednosti, odbrana se protivi određenim dijelovima izjave svjedoka jer sadrže neprimjeren iskaz "nalik iskazu vještaka".³⁴ S tim u vezi, Vijeće smatra da je posljednju rečenicu paragrafa 10, koja glasi: "Isto tako je u početnom periodu tog nasilja bio i neki snajperista koji je pucao u našem pravcu. Mislim da su pucnji dolazili iz kasarne Tito.", nepotkrijepljeno i neobjašnjeno mišljenje. Ako bude prihvaćena na osnovu pravila 92bis, neće se moći razjasniti ni ispitati unakrsnim ispitivanjem. Stoga tu rečenicu treba redigovati u izjavi svjedoka ili

³² Replika, par. 2.

³³ Podnesak kojim je tužilaštvo dostavilo Četvrtu izmijenjenu optužnicu i priloge Optužnici, 16. decembar 2011., javni Dodatak A (dalje u tekstu: Optužnica), Prilog G, incident 2.

³⁴ Odgovor, par. 26-28.

tužilaštvo treba pozvati svjedoka da svjedoči u sudnici. Što se tiče preostalog dijela, Vijeće je uvjeren da su uslovi iz pravila 89(C) zadovoljeni.

16. U vezi s prihvatljivošću na osnovu pravila 92*bis*, odbrana ne tvrdi i Vijeće ne konstatuje da se svjedočenje svjedoka RM-103 odnosi na djela i ponašanje optuženog. Nadalje, Vijeće uzima u obzir da se to svjedočenje odnosi na jedan konkretan incident baze zločina u ovom predmetu i da se očekuje da će o istom incidentu svjedočiti više drugih svjedoka. To je, između ostalog, svjedok RM-151, za kojeg se trenutno očekuje da će svjedočiti na osnovu pravila 92*ter*, i svjedoci RM-121 i RM-144, za čije svjedočenje tužilaštvo traži da se prihvati na osnovu pravila 92*bis*.³⁵ Iz tih razloga, Vijeće konstatuje da se svjedočenje svjedoka RM-103 može prihvatiti na osnovu pravila 92*bis*.

(c) Svjedok RM-104

17. Svjedočenje svjedoka RM-104 odnosi se, između ostalog, na incident granatiranja u Sarajevu 26. maja 1995., koji je opisan u Prilogu G Optužnici pod brojem 13.³⁶ Vijeće se uvjerilo u relevantnost tog svjedočenja u smislu pravila 89(C) Pravilnika. Što se tiče dokazne vrijednosti, odbrana se protivi uvrštavanju jedne konkretne rečenice iz izjave svjedoka RM-104 koja glasi: "Rečeno mi je da su oni bili iz grupe koja se zvala 'Beli orlovi', ali u to nisam siguran." Riječ je o dokazu iz druge ruke za koji nije naveden izvor a, osim toga, svjedok priznaje da nema neposrednih saznanja s tim u vezi. Budući da je to jasno iz same rečenice, Vijeće smatra da tu izjavu svjedoka nije potrebno redigovati. Vijeće je uvjeren da su uslovi iz pravila 89(C) zadovoljeni.

18. U vezi s prihvatljivošću na osnovu pravila 92*bis* Pravilnika, odbrana ne tvrdi i Vijeće ne konstatuje da se svjedočenje svjedoka RM-104 odnosi na djela i ponašanje optuženog. Nadalje, Vijeće uzima u obzir da se svjedočenje svjedoka RM-104 odnosi na bazu zločina u ovom predmetu, uključujući posljedice granatiranja 26. maja 1995. u Sarajevu. Nadalje, Vijeće uzima u obzir da se očekuje da će o tom incidentu svjedočiti

³⁵ Spisak svjedoka tužilaštva na osnovu pravila 65*ter*, 10. februar 2012. (povjerljivo) (dalje u tekstu: Spisak svjedoka tužilaštva), str. 271.

³⁶ Optužnica, Prilog G, incident 13.

drugi svjedoci, uključujući svjedoka RM-110 i svjedoka RM-175, za koje se očekuje da će oboje svjedočiti na osnovu pravila 92ter.³⁷ Vijeće stoga konstatuje da se svjedočenje svjedoka RM-104 može prihvatiti na osnovu pravila 92bis Pravilnika.

19. Tužilaštvo traži da se u spis uvrsti list s pseudonimom zaštićenog svjedoka RM-104, ne tražeći da se on doda na spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter.³⁸ Vijeće smatra da, prema pravilnoj proceduri, neki dokument prvo treba dodati na spisak dokaznih predmeta, a onda ga predložiti za uvrštavanje u spis. U ovom slučaju, Vijeće je uzelo u obzir da je taj dokument jedna strana teksta, u kojem se samo kaže koji je pseudonim taj svjedok ranije imao u predmetu *Dragomir Milošević*. Iz tog razloga, Vijeće konstatuje da interesi pravde nalažu da se taj dokument doda na spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter.

20. Što se tiče prihvatanja povezanih dokaznih predmeta, Vijeće smatra da su fotografija koju je označio svjedok, list s pseudonimom zaštićenog svjedoka i poredbena tabela neodvojiv i nezamjenjiv dio ranijeg svjedočenja svjedoka RM-104. Bez navedenih dokumenata taj transkript bi imao manju dokaznu vrijednost. S obzirom na to, Vijeće konstatuje da su uslovi za prihvatanje zadovoljeni u vezi sa ta tri povezana dokazna predmeta i uvrstit će ih u dokaze.

21. U vezi s prihvatanjem transkripta svjedočenja na osnovu pravila 92bis, Vijeće je pregledalo predložene odabrane dijelove transkripta svjedočenja svjedoka RM-104 u svjetlu svojih Smjernica.³⁹ Uzimajući posebno u obzir da tužilaštvo želi predložiti da se u spis uvrsti vrlo ograničen dio transkripata iz ranijeg postupka, koji je dopuna svjedočenju u izjavi svjedoka, Vijeće smatra da je tužilaštvo postupilo u skladu sa Smjernicama.

22. Vijeće smatra da zaštitne mjere određene u ranijem postupku u kojem je RM-104 svjedočio ostaju na snazi u ovom postupku u skladu s pravilom 75(F)(i).

³⁷ Spisak svjedoka tužilaštva, str. 224-225, 228-230.

³⁸ Zahtjev, par. 25.

³⁹ T.106-110, 137-138, 194, 315-325, 525-532.

(d) Svjedok RM-121

23. Izjava svjedoka RM-121 govori o incidentu granatiranja u njenom komšiluku u Sarajevu 6. juna 1992., pri čemu je to granatiranje dio incidenta pod brojem 2 u Prilogu Optužnici G.⁴⁰ Vijeće je stoga uvjereno u relevantnost tog svjedočenja u smislu pravila 89(C) Pravilnika. U vezi s dokaznom vrijednošću, odbrana se protivi uvrštavanju samo dva konkretna dijela izjave svjedoka: "... izgledalo [je] da je cijeli grad izložen veoma žestokom granatiranju" i "... kasnije smo saznali da je ubijena u nekom drugom granatiranju i da je ona bila ta osoba koju su donijeli dok sam bila na liječenju". Razmotrivši kategorije prigovora iznesene u paragrafima 26 i 27 Odgovora, konkretno prigovore da dijelovi izjava svjedoka sadrže nepouzdana tvrdnje, nedopustiva ili neosnovana mišljenja/iskaze vještaka, dokaze iz druge ruke ili pogrešne pravne zaključke, a s obzirom na to da nije navedeno pod koju kategoriju potpadaju ovi redovi, Vijeće je zaključilo da dotične redove nije potrebno redigovati na osnovu ni jedne od tih kategorija. Vijeće je uvjereno da su uslovi iz pravila 89(C) zadovoljeni.

24. U vezi s prihvatljivošću na osnovu pravila 92*bis* Pravilnika, odbrana ne tvrdi i Vijeće ne konstatuje da se svjedočenje svjedoka RM-121 odnosi na djela i ponašanje optuženog. Nadalje, Vijeće uzima u obzir da se svjedočenje svjedoka RM-121 odnosi bazu zločina u ovom predmetu i da se očekuje da će o istom incidentu svjedočiti više drugih svjedoka: svjedok RM-103, svjedok RM-144 i svjedok RM-151, pri čemu se od ovog posljednjeg očekuje da svjedoči na osnovu pravila 92*ter*. Iz tih razloga, Vijeće konstatuje da se svjedočenje svjedoka RM-121 može prihvatiti na osnovu pravila 92*bis* Pravilnika.

(e) Svjedok RM-144

25. Svjedočenje svjedoka RM-144 odnosi se na granatiranje i snajpersko djelovanje po Sarajevu, posebno na posljedice granatiranja 9. juna 1992. ili približno tog datuma, pri

⁴⁰ Optužnica, Prilog G, incident 2.

čemu je to granatiranje dio incidenta pod brojem 2 u Prilogu Optužnici G.⁴¹ Svjedočenje tog svjedoka je stoga relevantno u smislu pravila 89(C) Pravilnika. U vezi s dokaznom vrijednošću, odbrana je iznijela prigovor na nekoliko dijelova svjedočenja svjedoka RM-144.⁴² U paragrafu 6, svjedok tvrdi da je granatiranje bilo neselektivno i nasumično, pri čemu to ne objašnjava pobliže i ne navodi izvor te informacije. Svjedok takođe iznosi informacije o vrstama oružja koje je korišteno u tom granatiranju. Kada su joj na suđenju u predmetu *Karadžić* o tome postavljena pitanja, odgovori svjedoka pokazali su da su njene tvrdnje o tome vrlo slabo utemeljene. Vijeće stoga smatra da treba redigovati treću, četvrtu i petu rečenicu paragrafa 6 izjave svjedoka i strane 8755:19-25 transkripta iz predmeta *Karadžić*. Posljednja rečenica u paragrafu 10 takođe sadrži tvrdnju za koju nije jasno naveden izvor i Vijeće smatra da ju je potrebno redigovati. Uz te ograde, Vijeće je uvjereno da su zadovoljeni uslovi iz pravila 89(C) Pravilnika.

26. U vezi s prihvatljivošću na osnovu pravila 92*bis* Pravilnika, odbrana ne tvrdi i Vijeće ne konstatuje da se svjedočenje svjedoka RM-144 odnosi na djela i ponašanje optuženog. Nadalje, Vijeće uzima u obzir da se svjedočenje svjedoka RM-144 odnosi na bazu zločina u ovom predmetu i da se očekuje da će o istom incidentu svjedočiti više drugih svjedoka.⁴³ Iz tih razloga, Vijeće konstatuje da se svjedočenje svjedoka RM-144 može prihvatiti na osnovu pravila 92*bis* Pravilnika.

27. Izjava svjedoka RM-144 nema odgovarajuću ovjeru ni deklaraciju, kao što zahtijeva pravilo 92*bis*(B) Pravilnika. Međunarodni sud je već privremeno prihvatao neovjerene izjave svjedoka dok se čekalo na njihovu formalnu ovjeru u skladu s pravilom 92*bis*(B).⁴⁴ U skladu s tom praksom, Vijeće će privremeno prihvatiti neovjerenu izjavu svjedoka RM-144 dok čeka na dostavljanje tražene ovjere i deklaracije.

⁴¹ Optužnica, Prilog G, incident 2.

⁴² Odgovor, par. 26-28.

⁴³ V. par. 16 i 24 gore.

⁴⁴ *Tužilac protiv Milana Martića*, predmet br. IT-95-11-T, Odluka po zahtevima tužilaštva za prihvatanje pismenih dokaza u skladu s pravilom 92*bis* Pravilnika, 16. januar 2006., par. 11; *Tužilac protiv Vujadina Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka po povjerljivom Zahtjevu tužilaštva za prihvatanje pismenih iskaza umjesto usmenog svjedočenja na osnovu pravila 92*bis*, 12. septembar 2006., par. 19-21; *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-T, Odluka po Četvrtom zahtjevu tužilaštva na

28. U vezi s prihvatanjem transkripta svjedočenja na osnovu pravila 92*bis*, Vijeće je pregledalo predložene odabrane dijelove transkripta svjedočenja svjedoka RM-144 u svjetlu svojih Smjernica. Uzimajući posebno u obzir da tužilaštvo želi predložiti da se u spis uvrsti vrlo ograničen dio transkripata iz ranijeg postupka, koji je dopuna svjedočenju u izjavi svjedoka, Vijeće prihvata da je tužilaštvo postupilo u skladu sa Smjernicama.

(e) Svjedok RM-160

29. U vezi s prihvatljivošću na osnovu pravila 92*bis* Pravilnika, Vijeće uzima u obzir da je svjedok RM-160 bivši tehničar u VRS-u, koji će svjedočiti o modificovanim avio-bombama, o kojima se govori u opisu brojnih incidenata u Prilogu G Optužnici. Nadalje, Vijeće prihvata da je svjedok RM-160 jedini svjedok "insajder" iz VRS-a na rasporedu svjedočenja svjedoka tužilaštva koji može lično stupiti pred Vijeće i svjedočiti u vezi s modificovanim avio-bombama.⁴⁵ Vijeće stoga smatra da svjedočenje svjedoka RM-160 nije prikladno za prihvatanje na osnovu pravila 92*bis* Pravilnika i poziva tužilaštvo da to svjedočenje izvede *viva voce* ili, ako to želi, na osnovu pravila 92*ter*.

30. U vezi sa zahtjevom tužilaštva da se na spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65*ter* doda jedan crtež lansera avio-bombi s unesenim oznakama, koji je napravio svjedok RM-160, Vijeće smatra da to nalažu interesi pravde, posebno kada se ima na umu priroda dokumenta, kao i to da će se njegovim dodavanjem odbrana dodatno opteretiti u vrlo ograničenoj mjeri.

(f) Svjedok RM-164

31. Svjedočenje svjedoka RM-164 opisuje ozljede ljudi i štetu nanesenu zgradama prilikom granatiranja Hrasnice, opština Ilidža, 7. aprila 1995. koje je obuhvaćeno

osnovu pravila 92*bis* za prihvatanje izjava i transkripata iskaza umjesto svjedočenja *viva voce* – svjedoci o opsadi Sarajeva, 5. mart 2010., par. 65-66.

⁴⁵ Tužilaštvo na osnovu pravila 92*quater* izvodi svjedočenje svjedoka RM-180, bivšeg vojnika VRS-a, koje se takođe odnosi na modificovane avio-bombe (v. Spisak svjedoka tužilaštva, str. 243-244).

incidentom pod brojem 10 u Prilogu G Optužnici.⁴⁶ Vijeće stoga konstatuje da je svjedočenje svjedoka RM-164 relevantno. U vezi s dokaznom vrijednošću, odbrana se protivi uvrštavanju dijela izjave svjedoka u kojem se upućuje na jednu raniju izjavu, za koju tužilaštvo ne predlaže da se uvrsti u spis.⁴⁷ Upućujući s tim u vezi na svoje obrazloženje u jednoj ranijoj odluci o tom pitanju, Vijeće odbacuje taj prigovor.⁴⁸ Vijeće je uvjereneno da su zadovoljeni uslovi iz Pravila 89(C) Pravilnika.

32. U vezi s prihvatljivošću na osnovu pravila 92*bis* Pravilnika, odbrana ne tvrdi i Vijeće ne konstatuje da se svjedočenje svjedoka RM-164 odnosi na djela i ponašanje optuženog. Nadalje, Vijeće uzima u obzir da se svjedočenje svjedoka RM-164 odnosi na bazu zločina u ovom predmetu i da se očekuje da će o istom pitanju svjedočiti više drugih svjedoka, uključujući svjedoka RM-159 i svjedoka RM-502, koji su oboje trenutno predviđeni za svjedočenje na osnovu pravila 92*ter*.⁴⁹ Iz tih razloga, Vijeće prihvata svjedočenje svjedoka RM-164 na osnovu pravila 92*bis* Pravilnika.

33. Što se tiče prihvatanja povezanih dokaznih predmeta, Vijeće smatra da su pomenuta dva paragrafa i poredbena tabela neodvojiv i nezamjenjiv dio ranijeg svjedočenja svjedoka RM-164. Bez navedenih dokumenata taj transkript bi bio nerazumljiv, zbog čega bi imao manju dokaznu vrijednost. Dvije fotografije sadrže tekst na b/h/s-u za koji tužilaštvo nije dostavilo prijevod. Stoga taj tekst treba redigovati. Alternativno, tužilaštvo može dostaviti prijevod tog teksta. S obzirom na to, Vijeće konstatuje da su uslovi za prihvatanje zadovoljeni u vezi sa ta tri povezana dokazna predmeta.

34. U vezi s prihvatanjem transkripta svjedočenja na osnovu pravila 92*bis*, Vijeće je pregledalo predložene odabrane dijelove transkripta svjedočenja svjedoka RM-164 u svjetlu svojih Smjernica. Uzimajući posebno u obzir da tužilaštvo želi predložiti da se u

⁴⁶ Optužnica, Prilog G, incident 10.

⁴⁷ Odgovor, par. 26-28.

⁴⁸ Odluka po zahtjevima tužilaštva na osnovu pravila 92*ter* u vezi s Josephom Kingorijem, Eelcom Kosterom i Christinom Schmitz, 9. juli 2012., par. 8.

⁴⁹ Spisak svjedoka tužilaštva, str. 65-66, 231-232.

spis uvrsti vrlo ograničen dio transkripata iz ranijeg postupka, koji je dopuna svjedočenju u izjavi svjedoka, Vijeće prihvata da je tužilaštvo postupilo u skladu sa Smjernicama.

V. DISPOZITIV

35. Iz gore navedenih razloga i na osnovu pravila 73, 89, 92bis Pravilnika, Vijeće

ODOBRAVA zahtjev odbrane da u Odgovoru prekorači dozvoljeni broj riječi;

DJELIMIČNO ODOBRAVA Zahtjev;

ZAHTIJEVA od tužilaštva da Vijeću i odbrani, u vezi s budućim zahtjevima na osnovu pravila 92bis, dostavi standardni tekst deklaracije svjedoka na engleskom jeziku;

(i) *U vezi sa svjedokom RM-103*

UPUĆUJE tužilaštvo da rediguje svjedočenje svjedoka RM-103 u skladu s gornjim paragrafom 15;

UVRŠTAVA u dokaze

- a) redigovanu verziju Izjave svjedoka RM-103 od 31. oktobra 2008., koja nosi ERN brojeve 0675-5443-0675-5454; i
- b) odgovarajuću ovjeru i deklaraciju, koje nose ERN brojeve 0675-5440-0675-5442;

UPUĆUJE tužilaštvo da, u roku od dvije nedjelje po zavođenju ove odluke, Vijeće obavijesti o tome želi li pozvati svjedoka RM-103 da svjedoči.

(ii) *U vezi sa svjedokom RM-104*

ODLUČUJE da se na Spisak svjedoka tužilaštva na osnovu pravila 65ter za svjedoka RM-104 doda list s pseudonimom zaštićenog svjedoka u predmetu br. IT-98-29/1, koji nosi ERN broj 0614-9943;

UVRŠTAVA u dokaze, **POD PEČATOM**,

- a) Izjavu svjedoka RM-104 od 10. marta 1997., koja nosi ERN brojeve 0675-5520-0675-5527;
- b) odgovarajuću ovjeru i deklaraciju, koje nose ERN brojeve 0675-5517-0675-5519;
- c) dodatak izjavi od 24. aprila 2010., koji nosi ERN brojeve 0675-5528 i 0675-5528-BCST;
- d) iskaz svjedoka RM-104 u predmetu br. IT-98- 29/1, T. 4523:23-4525:18;
- e) fotografiju koju je označio svjedok RM-104 u predmetu br. IT-98-29/1, broj 10378 na osnovu pravila 65ter;
- f) za svjedoka RM-104, list s pseudonimom zaštićenog svjedoka u predmetu br. IT-98-29/1, koji nosi ERN broj 0614-9943; i
- g) poredbenu tabelu s odgovarajućim brojevima dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter koji se pominju u odlomcima iz iskaza svjedoka RM-104 u predmetu *Dragomir Milošević*, broj 28332 na osnovu pravila 65ter (ERN broj 0683-8572).

(iii) *U vezi sa svjedokom RM-121*

UVRŠTAVA u spis

- a) Izjavu svjedoka RM-121 od 30. oktobra 2008., koja nosi ERN broj 0675-5495-0675-5506; i
- b) odgovarajuću ovjeru i deklaraciju, koje nose ERN brojeve 0675-5492-0675-5494.

(iv) *U vezi sa svjedokom RM-144*

UPUĆUJE tužilaštvo da rediguje svjedočenje svjedoka RM-144 u skladu s gornjim paragrafom 25;

PRIVREMENO UVRŠTAVA u spis redigovanu verziju Izjave svjedoka RM-144 od 5. novembra 2008., koja nosi ERN brojeve 0645-1930-0645-1935 i 0645-1930-0645-1935-BCSDT, dok se čeka na dostavljanje odgovarajuće ovjere i deklaracije u skladu s uslovima iz pravila 92bis(B) Pravilnika;

UPUĆUJE tužilaštvo da dostavi odgovarajuću ovjeru i deklaraciju uz izjavu svjedoka RM-144 u roku od četiri nedjelje po zavođenju ove odluke;

UVRŠTAVA u spis redigovanu verziju iskaza svjedoka RM-144 u predmetu br. IT-95-5/18/T, T. 8751:7-8752:8, 8754:24-8755:18.

(v) *U vezi sa svjedokom RM-160*

ODBIJA prihvatiti svjedočenje svjedoka RM-160 predloženo na osnovu pravila 92bis;

POZIVA tužilaštvo da izvede svjedočenje svjedoka RM-160 kao svjedočenje *viva voce* ili na osnovu pravila 92ter Pravilnika; i

ODLUČUJE da na Spisak dokaznih predmeta tužilaštva na osnovu pravila 65ter doda crtež lansera avio-bombi s avio-bombom, koji je napravio svjedok RM-160 i koji nosi ERN broj 0359-7806.

(vi) *U vezi sa svjedokom RM-164*

UPUĆUJE tužilaštvo da rediguje tekst na b/h/s-u na dvije fotografije srušene kuće pod brojem 10471 odnosno 10472 na osnovu pravila 65ter u skladu s gornjim paragrafom 33;

UVRŠTAVA u spis

- a) Izjavu svjedoka RM-164 od 21. novembra 1995., koja nosi ERN brojeve 0675-5462-0675-5469;
- b) odgovarajuću ovjeru i deklaraciju, koje nose ERN brojeve 0675-5459-0675-5461;
- c) iskaz svjedoka RM-164 u predmetu br. IT-98-29/1, T. 2772:8-2774:13;
- d) redigovanu verziju dviju fotografija srušene kuće pod brojem 10471 odnosno 10472 na osnovu pravila 65ter; i
- e) poredbenu tabelu s odgovarajućim brojevima dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter koji se pominju u odlomcima iz iskaza svjedoka RM-164 u predmetu *Dragomir Milošević*, broj 28334 na osnovu pravila 65ter (ERN broj 0683-8573).

POZIVA tužilaštvo da, ako se želi pozvati na oznake na dvjema fotografijama srušene kuće pod brojem 10471 odnosno 10471 na osnovu pravila 65ter, Vijeću dostavi engleski prijevod dotičnih oznaka i od Vijeća zatraži dozvolu da redigovane verzije tih dviju fotografija zamijeni originalnom verzijom na b/h/s-u i verzijom s engleskim prijevodom;

UPUĆUJE tužilaštvo da u elektronski sistem za vođenje suđenja uvrsti kompletne redigovane verzije izjava koje nose ERN brojeve 0675-5443-0675-5454, 0645-1930-0645-1935 i 0645-1930-0645-1935-BCSDT; redigovanu verziju iskaza svjedoka RM-144 u predmetu br. IT-95-5/18.T, T. 8751:7-8752:8, 8754:24-8755:18; i redigovanu verziju dviju fotografija srušene kuće pod brojem 10471 odnosno 10472 na osnovu pravila 65ter, u roku od nedjelju dana od datuma donošenja ove odluke; i

ZAHTIJEVA od Sekretarijata da prihvaćenim dokumentima dodijeli brojeve dokaznih predmeta i obavijesti strane u postupku i Vijeće o dodijeljenim brojevima.

Prijevod

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavna engleska verzija.

/potpis na originalu/
sudija Alphons Orie,
predsjedavajući

Dana 19. oktobra 2012.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]